

סגן פנואל (נחמן פלץ)

נחמן בן שרה ויחיאל פלץ נולד בי"א בשבט תרפ"ה (5.2.1925). היה תלמיד בית-הספר "עם הספר". מנעוריו השתייך לבית"ר. לאחר עלותו ארצה הצטרף לסניף בית"ר הצעירה בתל-אביב. צנוע צנוע היה נחמן בהליכותיו, מסור לחבריו ובעל רצון ברזל ותודות לתכונות אופיו אלה זכה שיקבלוהו לפני רבים מחבריו לאירגון צבאי לאומי (אצ"ל). בן שש-עשרה היה בהתגייסו לצבא הבריטי, בהעלימו את גילו הצעיר שכן הוא היה אז צעיר בשנתיים, כדי להתקבל לשירות צבאי. היה מבין הפעילים במלחמה לסמל עברי ואף נכלא לזמן מה בשל כך.

פלץ נחמן

בחזית איטליה נפצע נחמן קשה ברגלו ונאלץ במשך שנה להתהלך בעזרת קביים, רק בכוח רצון-הברזל שלו גבר על חליו והחל מהלך ללא משען. עם שחרורו מהצבא כנכה, היה בין ראשוני גרעין ההתיישבות "מרגולין" שהוקם על-ידי חיילים משוחררים, אולם מחשש להיות למעמסה על חבריו הודיע שיצטרף בפועל רק עם החלמתו המלאה. בינתיים חזר לעבודה באירגון צבאי לאומי (אצ"ל) שם עבר קורס למפקדים והחל עוסק בהדרכת אנשים ותפקידים אחרים. אך משאת נפשו היתה לצאת לקרב למרות מומו. מדי פעם חידש תביעתו להעבירו לחיל קרבי, ולא היה קץ לשמחתו כאשר ניתן לו מבוקשו. עם צאתו להתקפות עשה מאמצים להוכיח עצמו, אף כי קשתה עליו ההליכה שהסבה לו כאבים חזקים.

מאחת ההתקפות על העיר רמלה לא חזר עוד סגן פנואל, נחמן שלנו הוכרז אז כנעדר.

כעבור ארבע שנים נאספו עצמותיו וביום י"א באייר תשי"ב (6.5.52) הובאו למנוחות בקבר אחים בקרית שאול.

*

עם פרוץ מלחמת העולם השניה התנדבו אלפים מבני הישוב העברי בארץ לצבא הבריטי — לשרותים וליחידות לוחמות. ביניהם היו הבית"רים שהתנדבו ליחידות העבריות הלוחמות (באפס).

נחמן שהיה אז כבן שש־עשרה, ששינה את שנת לידתו כדי להתקבל לשרות, טען כי מלאו לו כבר שמונה עשרה. בסוף 1943, עם הפיכת הבאפס לגדודים ארצי־ישראליים,

שכללו פלוגות יהודיות ופלוגות ערביות — ניתן לחיילים סמל חדש ועליו הכתובת: פלשתינה (א"י) באותיות עבריות, לאטי־ניות וערביות. עשרות בית־רים וחברי אצ"ל וכן מספר חברי "הגנה" סרבו לעמוד סמל זה כל עוד לא ייחרת עליו בכתיב מלא "ארץ ישראל" (לא היתה התנגדות מצדם לכתובות האנגלית והערבית — אלא הטיעון היה נגד הכתובת "פלשתינה" באותיות עבריות).

בין המסרבים הראשונים לשאת סמל זה היה גם נחמן שטען, כי יש להתנגד וללחום למען סמל עברי.

עקב "עבירה" זו הוא הועמד בפני בית־הדין הצבאי הבריטי בסרפנד. במשפט זה העידו לזכותו פרופ' יוסף קלויזנר ז"ל והרב ב"ד מאיר חי עוזיאל זצ"ל, שטענו כי "הנאשם" צודק בעמדתו, שכן נשיאת סמל כזה הוא עלבון לחייל יהודי מארץ־ישראל.

בית הדין הצבאי גזר על נחמן, ועל שבע עשרות החיילים האחרים שעמדו בדין, חודשיים מאסר צבאי, בנוסף על תקופת חודש ימים שהיה במעצר עד למשפט.

נחמן היה אחד "היושבים" המצויינים — רע ואח לכל אסיר, במזגו הטוב, בנכונותו לעזור ובמצב רוחו המרומם השפיע על אחיו למעצר ולמאסר ומפעם לפעם עוד מזכירים את נחמן הצעיר התוסס והרע הטוב.

יחיאל קדישאי

